

उत्तरवल्ली (1. उ० + व०) f. Titel der zweiten Abtheilung der KĀTHAKOPANISHAD, wenn diese in zwei Adhājā getheilt wird, COLEBR. Misc. Ess. I, 96. Verz. d. B. H. No. 368.

उत्तरवस्ति (1. उ० + व०) m. das obere Klystier; so heisst eine zu Einspritzungen in die Harnröhre dienende Blase und das Klystier selbst SUÇR. 1, 314, 9. 18. 2, 35, 1. 213, 1. 217, 8.

उत्तरवस्त्र (1. उ० + व०) n. Obergewand DRAUP. 3, 24.

उत्तरवादिन् (1. उ० + वा०) adj. subst. in der Gerichtsspr.: die Erwiedering sprechend, der Angeklagte VĀYAHARAT. im ÇKDr. JĀG. 2, 17. STENZLER: der die spätern Ansprüche macht. — Vgl. पूर्ववादिन्.

उत्तरवासम् (1. उ० + वा०) n. Obergewand R. 2, 93, 6. 5, 18, 5.

उत्तरवोद् und **दी** (1. उ० + वे०) f. der nördliche Aufwurf zum Feuer- heerd VS. 19, 16. TS. 5, 2, 5. 6, 2, 3, 4. AIT. Br. 1, 28. ÇAT. Br. 2, 5, 1. 18. 3, 6, 4, 2, 1. 15. 4, 3, 12. KĀTJ. Çr. 5, 7, 11. 8, 9, 18. वेदिर्यज्ञस्याग्नेरुत्तरवेदिः KAUC. 137. एतत्कुर्वते त्रसमत्तपचक्रं पितामहस्योत्तरवेदिहृच्यते MBH. 3, 7078.

उत्तरम् (von तरू mit उद्) übersetzend s. रेवोत्तरम्.

उत्तरमर्क्य (von 1. उ० + स०) n. der linke Schenkel P. 5, 4, 98. VOP. 6, 43.

उत्तरसन्नि s. u. सन्नि.

उत्तरसाधक (1. उ० + सा०) adj. subst. das Nachfolgende, Uebrigbleibende zu Ende bringend, Gehülfe bei einem Unternehmen VET. 3, 20. 4, 3, 4.

उत्तरकुर्व (1. उ० + कृ०) m. die obere Kinnlade AV. 9, 7, 2.

उत्तरा (von 1. उत्तर) adv. P. 5, 3, 38. VOP. 7, 106. mit dem gen. 3, 23. mit dem abl. P. 2, 3, 29. nach Norden: उत्तरामुख mit dem Gesicht nach Norden gekehrt: प्रयावुत्तरामुख MBH. 2, 1084. 13, 1433. 1436. — Vgl. उत्तरापथ, उत्तरामद्. — Das f. उत्तरा s. u. उत्तर.

उत्तरात् (wie eben) adv. P. 5, 3, 34. von Norden her, von links her: पश्चादेत्तरादधरादा पुरस्तात् RV. 6, 19, 9. 8, 50, 16. AV. 6, 40, 3. 8, 3, 20. 12, 3, 24. VS. 13, 57. ÇAT. Br. 8, 6, 4, 19.

उत्तरात्तात् (von उत्तरात्) adv. dass. RV. 10, 27, 15. 36, 14.

उत्तराधर (1. उ० + ध०) 1) adj. darüber und darunter seiend: उत्तराधरा इव भवत्यो यन्ति ÇAT. Br. 5, 3, 21. — 2) n. die Ober- und Unterlippe, die Lippen: स्फुरितोत्तराधरः KUMĀRAS. 3, 83. — Vgl. अधरोत्तर.

उत्तराधिकारिन् (1. उ० + ध०) adj. subst. der in zweiter Reihe auf Etwas Ansprüche hat, ein Erbe ÇKDr.

उत्तरापथ (उ० + प०) n. (der Weg nach Norden) Nordland PAÑKĀT. 239, 22. HIT. 38, 1, v. l. KATHĀS. 13, 93. RĀGĀ-TAR. 3, 153. 214. — Vgl. दन्तिपापथ.

उत्तराम् (von उद्) adv. weiter hinaus VS. 17, 50. — Vgl. उत्तरम्.

उत्तरायण (1. उ० + अ०) n. der Gang (der Sonne) nach Norden, das Halbjahr in dem die Sonne sich von Süden nach Norden bewegt; das Sommersolstitium M. 6, 10. BHAG. 8, 24. गतोत्तरायणम् (सविता) MBH. 3, 136. संप्राप्ते चोत्तरायणे 14, 1784. प्रभात उत्तरायणसंक्रान्तिरनन्तदानफला भविष्यति PAÑKĀT. 119, 1. MALLIN. zu KUMĀRAS. 3, 25. — Vgl. अयन, दन्तिपायन.

उत्तरार्चिक s. u. आर्चिक.

उत्तरार्ध (1. उ० + अ०) n. 1) der obere Theil (des Körpers) RAGH. 18, 50. — 2) der nördliche Theil ÇAT. Br. 1, 3, 1. 13. 7, 3, 20. KĀTJ. Çr. 3, 3, 26. u. s. w. — 3) die letztere Hälfte ÇRUT. (Ba.) 8. — Vgl. d. folg. W.

उत्तरार्ध (von उत्तरार्ध) adj. auf der nördlichen Seite befindlich TS. 6, 6, 4, 2. ÇAT. Br. 3, 3, 1. 26. 5, 2, 4, 5. 7, 1, 1, 21.

उत्तरावत् (von 1. उत्तर 4, e) adj. überlegen, stegreich: युनश्चित् उत्तरावत्तमिन्द्रं येन जयति न पराजयते AV. 4, 22, 5. देवम् 10, 8, 22. उत्तरं राष्ट्रं प्रज्योत्तरावत् 12, 3, 10. वयः 47. ÇAT. Br. 2, 1, 1, 13. 3, 11. 3, 1, 1, 16.

उत्तराशाधिपति (1. उ० - 1. आशा + अधि०) m. der Gebieter der nördlichen Weltgegend, ein Bein. Kuvera's H. Ç. 39. Auch उत्तराशापति HALĀJ. im ÇKDr.

उत्तराश्मन् (1. उ० + अ०) m. gaṇa शृण्यादि zu P. 4, 2, 80. wohl N. pr. eines klippenreichen Gewässers im Norden RĀGĀ-TAR. 4, 157. TROYER: les rochers du Nord. Davon उत्तराश्मकं (चतुर्ध्वेषु) gaṇa शृण्यादि.

उत्तराषाढा f. N. der 21sten Mondstation H. 113. — Vgl. u. अषाढा 3, b.

उत्तरामद् (1. उ० + मद्) m. TRIK. 3, 5, 3. Obergewand, Ueberwurf AK.

2, 6, 3, 19. H. 672. अक्वष्टोत्तरामद् MBH. 3, 474. कृष्णजिनोत्तरामद् 1986.

चीरोत्त R. 2, 50, 34. PAÑKĀT. 236, 8. त्र्यगुत्तरामद्गती KUMĀRAS. 5, 16.

उत्तरामद् (उ० + मद्) adj. nördlich —, links sitzend VS. 9, 35, 36. KĀṆVA: उत्तरामद्.

उत्तराह (उ० + अह०) m. der folgende Tag P. 4, 2, 104, VĀRTI. 7. — Vgl. औत्तराह.

उत्तराहि (von 1. उत्तर) adv. P. 5, 3, 38. VOP. 7, 106. nördlich ÇAT. Br. 2, 1, 2, 9. 3, 2, 3, 15. mit dem abl. P. 2, 3, 29.

उत्तरिका (von तरू mit उद्) f. N. pr. eines Flusses R. GORR. 2, 73, 11. LIA. II, 524, N. 4. — Vgl. उत्तानिका.

उत्तरिन् adj. = 1. उत्तर der höhere BURN. Intr. 164, N. 1.

उत्तरीय (von 1. उत्तर) gaṇa गृहादि zu P. 4, 2, 38. n. SIDDH. K. 249, a, pen. Obergewand, Ueberwurf AK. 2, 6, 3, 19. उत्तरीयैरपवाजिनैर्वोपवाजयन्तः KĀTJ. Çr. 21, 3, 7. MBH. 1, 2123. 7212. 2, 2289. 2314. 2324. 3, 8190. 12725. 13, 882. N. 20, 1. INDR. 5, 15. R. 2, 88, 10. 3, 60, 6. 4, 3, 9, 13. 5, 19, 10. 31, 20. MRĀKḤ. 33, 13. PAÑKĀT. 236, 9. RAGH. 16, 43. KATHĀS. 20, 155. BRAHMA-P. in LĀ. 54, 7. स्तनोत्तरीय BHARTR. 1, 22. RAGH. 16, 17. (गिरौ) किमोत्तरीयारूपपाण्डुसन्नि MBH. 3, 12354. am Ende eines adj. comp. f. आ 2, 2250. 13, 674.

उत्तरीयक n. dass. H. 671. KATHĀS. 20, 156.

उत्तरेण (instr. von 1. उत्तर) adv. P. 5, 3, 35. nördlich; links MUNP. UP. 2, 2, 11. उत्तरेण परिक्रम्य KĀTJ. Çr. 8, 4, 6. 7, 10. 9, 31. R. 4, 40, 63. SUND. 3, 23. MEGR. 16. mit dem gen.: न कथं च न गतव्यं कुत्रणामुत्तरेण च R. 4, 44, 121. 3, 19, 22. SĀV. 3, 108. abl.: अयोत्तरेण कैलासाम्भैनाकं पर्वतं प्रति MBH. 2, 66. उत्तरेण दृषदत्याः (gen.?) 3, 7075. MEGR. 73. mit folg. oder vorang. acc.: उत्तरेण गार्हपत्यम् ÇAT. Br. 1, 1, 1, 18. 20. 12, 5, 1, 11. KĀTJ. Çr. 2, 3, 1. 3, 1, 1. 4, 1, 5. 6, 2, 14. 4, 14. ĀÇV. Çr. 3, 7. GRH. 1, 20. MBH. 2, 59. am Ende eines comp.: दक्षिणेन सरस्वत्या दृषदत्युत्तरेण च 3, 5074. Vgl. P. 2, 3, 31.

उत्तरेतरा (1. उ० + इ०) f. Süden H. Ç. 29.

उत्तरेयुम् (उत्तरे, loc. von 1. उत्तर, + युस्) adv. am folgenden Tage P. 5, 3, 22. VOP. 7, 103. AK. 3, 5, 21.